

DSA - vår myndighetsrolle

Oppsummering etter samhandlingsmøte mellom statlige myndigheter i Nome kommune, 14. november 2024

Direktoratet for
strålevern og atomsikkerhet

Norwegian Radiation
and Nuclear Safety Authority

Kort om DSA

- Fag- og forvaltningsmyndighet på områdene radioaktiv forurensning og avfall, strålevern, atomsikkerhet og ikke-spredning
- Overvåker stråling til det ytre miljø, befolkning, arbeidstagere og pasienter
- Forvalter og formidler kunnskap om risiko og effekt av stråling
- Leder, sekretariat og operasjonslokale for den norske atomberedskapen
- Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

Vi har følgende eierdepartementer:

- Helse- og omsorgsdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Klima- og miljødepartementet.

Samt har oppdrag for:

- Forsvarsdepartementet

Direktoratet for
strålevern og atomsikkerhet

Relevant lovverk

- **Forurensningsloven**
 - Forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall
 - Avfallsforskriften kapittel 16
 - Forurensningsforskriften
- **Strålevernloven**
 - Strålevernforskriften
- **Atomenergiloven**
 - Forskrift om besittelse, omsetning og transport av nukleært materiale og flerbruksvarer
- **Plan og bygningsloven**
 - Forskrift om konsekvensutredning

Aktuelle godkjenninger og tillatelser for aktører på Fensfeltet*

- Tillatelser etter forurensningsloven
- Godkjenninger etter strålevernforskriften
- Melde- og rapporteringsplikt etter atomenergiloven

*Liste over tillatelser og godkjenninger i denne presentasjonen er ikke utfyllende og vil avhenge av virksomhetens planer for aktiviteter og omfanget av disse

Tillatelser etter forurensningsloven

- All forurensning er forbudt med mindre det er tillatt i medhold av lov eller vedtak
- Aktivitet som kan medføre radioaktiv forurensning, inkludert håndtering av radioaktivt avfall må ha tillatelse fra DSA etter forurensningsloven § 11
- I vurderingen av om DSA skal gi tillatelse vil vi se på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med øvrige fordeler og ulemper
- DSA kan stille vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven § 16
- DSA gjennomfører tilsyn for å sjekke at krav i tillatelse og lovverk er oppfylt.

Tillatelser etter forurensingsloven

Når må det søkes om tillatelse til utslipp av radioaktive stoffer?

- Virksomhet som medfører eller kan medføre tilførsel av radioaktive stoffer med total aktivitet eller spesifikk aktivitet som er større eller lik verdiene i vedlegg II til forskrift om radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall
- Utslipp av radioaktive stoffer til luft, vann og grunn

Norwegian Radiation
and Nuclear Safety Authority

Måling av vann som har blitt forurenset av avrenning fra syredannende bergarter som har blitt ulovlig deponert.
Foto: DSA

Tillatelser etter forurensingsloven

Når må det søkes om tillatelse til håndtering av radioaktivt avfall?

- Alle som håndterer radioaktivt avfall skal ha tillatelse
- Radioaktivt avfall er kasserte løsøre, regjenstander eller stoffer som regnes som avfall og inneholder eller er forurenset med radioaktive stoffer med spesifikk aktivitet som er større eller lik verdiene angitt i vedlegg I i forskrift om radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall
- Skiller mellom radioaktivt avfall som ikke er deponeringspliktig og deponeringspliktig avfall

Tillatelser etter forurensingsloven

Hva må en søknad om tillatelse inneholde av informasjon?

- Nødvendige opplysninger, forurensingsloven § 12
- DSA har retningslinjer som svarer på dette

[Retningslinjer for søknad om tillatelse til radioaktivt forurensning og håndtering av radioaktivt avfall](#)

Saksbehandling

- Saksbehandlingstid vil avhenge av hvorvidt søknaden inneholder tilstrekkelig informasjon, kan ta fra noen måneder opp til et år
- Krav om høring – høringsfristen skal ikke være kortere enn 4 uker

REN må sikre at avfallsløsninger er på plass før virksomheten produserer radioaktivt avfall

Godkjenning etter strålevernforskriften

Krav til godkjenning (utvalgte områder) - § 9*

- d) Omfattende, ikke-medisinsk forskningsmessig strålebruk
- k) tilvirkning av radioaktive strålekilder
- n) åpne radioaktive strålekilder som krever type A isotoplaboratorium ([Veileder 2: Bruk av åpne radioaktive kilder i laboratorium](#))
- p) import og eksport av sterke radioaktive strålekilder
- q) utvinning av radioaktive stoffer i forbindelse med bergverksdrift
- r) omsetning og utleie av strålekilder

Arbeid med åpne radioaktive strålekilder skal foregå i isotoplaboratorium - § 27

*Listen er ikke utfyllende og er avhengig av virksomhetens planer for aktiviteter og omfanget

**Desember 2024 lanserer DSA en digital søknadsportal for godkjenninger etter strålevernforskriften, og dette vil erstatte søknadsskjemaer som nå ligger på nettsiden. Portalen vil utvides til å omfatte tillatelser etter forurensningsloven i 2025.

Søknad om godkjenning etter strålevernforskriften

- Egen søknad for hver enkelt bokstav i strålevernforskriften § 9 (digitale skjemaer)
- Sikkerhetsrapport
 - Beskrivelse av virksomheten og strålebruk
 - Evaluering av aktiviteter knyttet til strålekilder
 - Risikovurdering og beredskapsplan
- DSA vil på bakgrunn av søknad og sikkerhetsrapport vurdere om strålebruken er forsvarlig, berettiget og optimalisert
- Saksbehandlingstid: normert 30 dager fra det tidspunkt søknaden er komplett

Konsekvensutredning

Pilotprosjektet kan innebære krav om konsekvensutredning etter vedlegg I og II i forskrift om konsekvensutredning

- Anlegg beregnet på produksjon eller anrikning av kjernebrensel
- Deponi for radioaktivt avfall
- Lager for radioaktivt avfall

Konsekvensutredningen vil være underlag for søknad om tillatelse og godkjenning

DSA vil være ansvarlig myndighet for konsekvensutredningsprosessen

Prosess for områderegulering etter plan- og bygningsloven og tillatelse/godkjenning kan samordnes i tid med felles konsekvensutredning

Deponi for NORM avfall
Foto: DSA

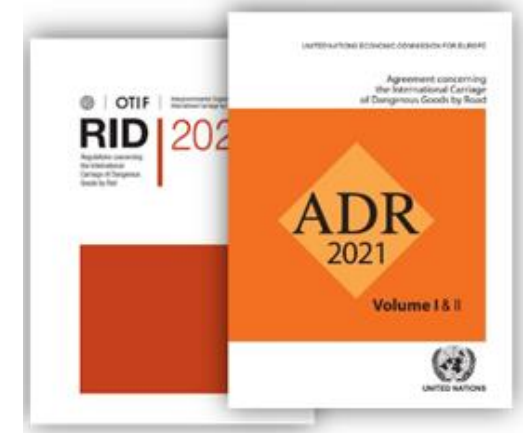
Andre krav

→ Meldeplikt – safeguards

- Reguleres i forskrift av 12. mai 2000 nr. 433 om besittelse, omsetning og transport av nukleært materiale og flerbruksvarer
- Meldeplikt for naturlig uran og thorium, jamfør § 4
- Sikre at inspektører fra DSA og IAEA kan få tilgang og kan gjennomføre inspeksjon for verifisering av det innrapporterte

→ Transport

- Må oppfylle forsvarlighetskravet i strålevernloven § 5.
- Må oppfylle kravene til transport av klasse 7 radioaktivt materiale i regelverkene for transport av farlig gods, inkludert ADR, RID, IMDG-koden og ICAO TI.

Oppsummert

Avhengig av hvilke anlegg som skal etableres i forbindelse med pilotfabrikken, og hvilke aktiviteter som skal foregå, må virksomheten søke DSA om:

- Tillatelse etter forurensingsloven
- Godkjenning etter strålevernforskriften

I tillegg må virksomheten:

- Vurdere om planlagte tiltak krever konsekvensutredning
- Rapportere meldepliktig naturlig uran og thorium
- Sikre at søknadene er så fullstendig som mulig ut fra krav som settes i veiledere og/eller søknadsskjemaer

